

LE ENO JE POTREBNO

Šmarnična pobožnost

Nemirno je hodila po stanovanju in pogledovala na veliko stensko uro, ki se je, kot se ji je zdelo, danes tako počasi premikala naprej. Komaj je čakala, da bo šla k šmarnicam in vsaj v cerkvi našla svoj notranji mir. Prvič po treh letih, odkar je spoznala Mateja, se z njim po enem letu poznanstva poročila in mu pred štirimi meseci rodila hčerko Urško, je podvomila vanj in bolj, ko si je dopovedovala, da ni res, bolj je črv dvoma glodal v njenem srcu.

Že nekaj dni je opazovala, kako zamišljeno zre predse, in ko ga je vprašala, kaj ga teži, je le zamahnil z roko, češ – nič.

Še ko je danes zjutraj odhajal v službo in obe, njo in dojenčico, pokrižal v slovo, je opazila njegovo napetost. Potem pa ji je opoldne napisal sporočilo na mobitel: »Danes me ne bo pravi čas domov, pojdiva z malo zvečer sami k šmarnicam, jaz pridem kasneje. Zbogom – vajin Matej.« Ko bi jo vsaj poklical, tako pa samo sporočilo – to ni bilo v njegovi navadi, vedno sta se pogovarjala. Ni ji dalo miru in je poklicala v službo, če še dela; obupno je zaposlen, odkar je prišel za vodjo računalniškega servisa. Pa se je oglasila samo čistilka. »A, Mateja iščete? Oh, on je odšel že ob dveh, jaz sem pravkar prišla in sem ga videla. Pa ne, da se bojite, gospa, da je odšel s katero naših punc, kar pa ne bi bilo čudno, saj je prijeten gospod in naša dekleta kar norijo za njim,« je hitela opravljati. Stisnilo jo je pri srcu in čeprav je čutila zlobo v njenih besedah, je ostala še bolj nemirna.

»Ne, Matej mi že ne bi napravil kaj takega,« si je dopovedovala. Matej, njen Matej, njen dobri mož. Bil je njen prvi fant, so ji misli splavale nazaj, ko sta se kot študenta spoznala v Ljubljani. Mogoče ju je

povezovalo to, da sta bila oba s podeželja, sicer vsak z drugega konca Slovenije, a oba v velikem mestu kar malce izgubljena. Zbližala in povezovala ju je tudi vera. Že nekaj mesecev sta bila par, ko jo je Matej neke lepe majniške nedelje povabil v svoj domači kraj, da jo predstavi svojim staršem. Tako lepo so jo sprejeli, kot da bi se poznali že od nekdaj, in ko je zvečer rekla, da bo šla k šmarnicam v njihovo cerkev, po šmarnicah pa se bosta odpeljala nazaj v Ljubljano, je pristopila k njej njegova mati, jo stisnila k sebi in rekla: »Kako sem vesela, da je naš Matej našel verno dekle. Vedno sem se bala, da v velikem mestu izgubi vero. Zdaj vem, da je Bog uslišal moje molitve.« In ko sta po šmarnicah stopala peš čez polje proti njihovemu domu, je obstal in rekel: »Počakaj me tukaj, takoj se vrnem!« In že je stekel čez hribček. Gledala je za njim in ko se je čez malo časa vrnil, je v eni roki držal šopek dehtečih šmarnic, v drugi pa škatlico. Pokleknil je pred njo in tiho vprašal: »Marija, ali hočeš postati moja žena?« Vzela je šmarnice in še preden je odprla škatlico, misleč, da je v njej prstan, je že hotela reči, da prstana ne mara, pa je v njej zagledala čudovit rožni venec. Zakopala je obraz v opojno dišeče šmarnice, na srce pa stisnila rožni venec in dahnila: »Hočem!« »Kupil sem ga pred nekaj leti v Lurdu in ga hranil za mojo bodočo ženo, če mi jo bo Bog poslal v moje življenje,« je rekel v zadregi.

Šmarnice so še dolgo dehtele v njeni študentski sobi, rožni venec pa jo je spremljal povsod. Ko se je tresla pred izpiti, ga je stisnila v dlan in že je bila močna in zbrana. Tako jo spremlja še danes. Vedno ga nosi v torbici za Božji blagoslov na vseh poteh in za spomin na tisto majniško nedeljo in čisto ljubezen, ki se je rodila na lep in danes tako redek način. In čez eno leto sta se v maju tudi

poročila.

Tako se je zatopila v spomine, da jo je zdramil šele jok male Urške. Hitro jo je stisnila na prsi, jo podojila, oblekla in odpeljali sta se v cerkev. Mala je mirno spala v naročju, nj je prebudilo niti glasno petje, ona pa se niti v cerkvi ni mogla zbrati. Še majniške pesmi, ki so ji bile od vseh najlepše, ji danes niso šle iz grla. Misli so ji znova in znova

uhajale, kod hodi Matej ...

Doma je položila Urško spat, sama pa kar v temi sedela v dnevni sobi, niti televizorja ni prižgala, in tiho jokala predse. Hitela si je dopovedovati, da ne sme dvomiti v zvestobo moža, a so ji spet in spet zvenele v ušesih besede »naša dekleta iz pisarne norijo za njim«, kot da jih ji prišepetava sam peklenšček ...

Končno je pozvonilo. Skočila je pokonci, prižgala luč in odklenila vrata. Na pragu je stal Matej in v roki stiskal velik šopek opojno dišečih šmarnic. Samo strmela je vanj – še nikoli se ji ni zdel tako lep, na njegovem licu je igral širok nasmeh, oči pa so zrle tako toplo in ljubeče, da so ji klecnila kolena.

»Danes je tri leta, odkar si mi obljubila, da boš postala moja žena, pa sem se peljal na Štajersko, da ti nabereš šmarnic, ker vem, kako rada jih imaš.«

Še nikoli v življenju je ni bilo tako sram misli, da je podvomila vanj, kot v tem trenutku.

»Pa ja nisi jokala?« jo je pogledal v oči, vse rdeče od solz. »Sem,« je dahnila, »nisem vedela, kje si in s kom.«

»Oh, ti moja ljubosumna ženkica,« se je zasmel. »Nisem ti povedal, ker sem te hotel presenetiti, sem ti napisal samo sporočilo. Spodaj v avtu imava celo košaro dobrot od moje mame, da boš res verjela, da sem bil doma,« jo je podražil.

Zarila je obraz v šopek in srce ji je napolnila ena sama velika hvaležnost, da ji je Bog naklonil tako čudovito družino in kar je privrela iz njenega srca pesem zahvale. »Jutri zvečer pojdemo spet vsi trije skupaj k šmarnicam,« se je nasmehnil Matej. »In postavimo na Marijin oltar ta šopek v zahvalo, da nas je združila,« je rekla in se sklonila nad zibelko, v kateri je spala Urška, sad njune ljubezni. (Vir: *KUMER, Ana. Ognjišče (2012) 05, str. 36*).

Mesec maj je Marijin mesec, ko zazvenijo Marijine pesmi in pri sveti maši (ali izven nje) beremo šmarnično branje.

Kako obhajamo šmarnično pobožnost? Za uvod šmarnične pobožnosti lahko zapojemo eno izmed pesmi v čast Marije: *Spet kliče nas venčani maj, Krasni majnik, Lepa, si, lepa si, Bodi nam*

pozdravljena, Cvetke trgam, Dajte hribi in doline, Do Marije, Jaz sem otrok Marijin, Ko zarja zlati nam gore, Lepšega v nebesih ni, Marija, mati ljubljena, Marija, mati moja, Marija, pomagaj nam, Marija skoz' življenje ... Naredimo znamenje križa: V imenu Očeta in Sina in Svetega Duha. Amen. Zmolimo zdravamarijo. Preberemo šmarnično branje dneva. Zmolimo litanije Matere Božje (lavretanske litanije). Naredimo znamenje križa: V imenu Očeta in Sina in Svetega Duha. Amen. Za sklep šmarnične pobožnosti lahko zapojemo eno izmed pesmi v čast Marije. (Vir: <https://nadskofija-ljubljana.si/laiki/smarnice-lep-spomin-na-otrostvo/>). Naj naša srca postanejo goreča v ljubezni do naše Matere Marije in naj nam v tem pomaga šmarnična pobožnost.

Amicus Dei

SVETNIKI – BOŽJI PRIJATELJI

Blaženi služabnik Alojzij Grozde

27. maj 1923, Zgornje Vodale, † 1. januar 1943, Mirna.

»Divjaj, življenje, jaz se ne podam, za temelj samega Boga imam.«

»Prepričan sem, da Sveti Duh prižiga po osebi Božjega služabnika Lojzeta Grozdeta v naši krajevni Cerkvi tri nove zvezde: zvezdo svete mladosti, zvezdo pristne laičnosti in zvezdo junaškega mučeništva,« je dejal Stanislav Hočevar, sedanji beograjski nadškof in metropolit, tedaj predstojnik slovenskih salezijancev, v ljubljanski stolnici 30. avgusta 1999 ob sklepu škofijskega postopka za beatifikacijo mladega mučenca Lojzeta Grozdeta, ki so ga komunisti na novo leto 1943 po strašnem mučenju umorili v Mirni na Dolenjskem. »Medtem ko so vsi drugi naši svetniški kandidati škofje ali pa duhovniki – redovniki in osebe v zrelih letih ter v posebej Bogu posvečenem stanu, se v Lojzetu Grozdetu odpira docela novo obzorje za našo Cerkev in naš narod. To je bil temeljni razlog, da je bila 21. avgusta 1992 napisana pobuda za začetek tega procesa ... Zaradi značilne mladinske svetosti, ki jo Božji služabnik predstavlja, ter mučeništva in dejstva, da je pokopan v

Šentrupertu na Dolenjskem, v župniji, ki jo vodijo don Boskovi salezijanci, smo dali uradno pobudo in nekaj sodelavcev v tem postopku.«

Tega junaškega pričevalca smo predstavili v Ognjišču januarja 1993 ob petdesetletnici njegove mučeniške smrti. Takrat se je postopek za njegovo razglasitev za blaženega komaj dobro pričel; med tem postopkom je prišlo na dan marsikaj novega. Leta 2001 sta izšli dve knjigi o njem: pri založbi Družina

ponatis prvega življenjepisa Lojzeta Grozdeta izpod peresa dr. Antona Strleta s podnaslovom Mladec Kristusa Kralja (izšla je poldrugo let po Grozdetovi smrti in zaradi nje je bil njen pisec zaprt), dopolnjen z dognanji Toneta Pleška; Slomškova založba v Mariboru pa je izdala knjigo Slovenski sij svetosti, ki jo je napisal Miroslav Slana – Miros. Ko je papež Janez Pavel II. leta 1996 prvič obiskal našo domovino, je pri svoji homiliji v Stožicah izrekel tudi ime Lojze Grozde – kot rdeči mučeniški cvet stoletne slovenske vernosti.

Ta cvet je pogнал v prijazni dolenski zemlji. Lojze Grozde se je rodil 27. maja 1923 v Gorenjih Vodalah, ki spadajo pod župnijo Tržišče, v silno revni kmečki hiši, in sicer kot nezakonski sin mlade matere Marije, ki se je štiri leta zatem poročila v Impolje in rodila še devet otrok. Njen mož Lojzeta ni maral, zato je ostal na rojstnem domu brez matere. Materino ljubezen je močno pogrešal, vendar zaradi tega ni obupoval, zlasti ne potem, ko je prestopil šolski prag. Bil je najboljši učenec v vseh

razredih. Učitelj, ki ga je imel v šestem razredu, je o njem dejal: »Njegovi spisi, domači in šolski, so kazali, da je imel že kot otrok izredno razvito duševno življenje.« Odličnjak je bil tudi na klasični gimnaziji v Ljubljani, kjer je ob pomoči dobrotnikov dobil streho v zavodu Marijanišče. Bil je prvi v razredu, vendar ne iz tekmovalne želje, da bi bil najboljši, temveč zato, ker je hotel sošolcem pokazati, da se je treba pridno

učiti, ker to od tebe zahteva Bog kot tvojo poklicno dolžnost. Kmalu je pokazal tudi svoj pesniški talent: njegove pesmi, ki razodevajo resnično nadarjenost, so povečini izpovedne. Objavljal jih je v lističu Izviri, ki so ga izdajali marijaniški nižješolci in ga je Grozde nekaj časa tudi urejal. Mladi urednik je vedno bolj spoznaval, da more mlad človek le iz Kristusovega nauka in življenja po njem črpati resnično življenjsko radost, pogum in srečo sredi mladostnih težav in temin. To spoznanje je črpal iz Božjih virov: iz vsakdanje molitve, mašne daritve in obhajila ter iz zaupne povezanosti z Božjo materjo Marijo.

Ko se je bližal konec njegove srednje šole, je veliko razmišljal o svojem poklicu. Mnogi, ki so ga poznali, so bili prepričani, da se bo po maturi odločil za duhovniški poklic. Dejansko ga je ta zelo privabljal, ker je hotel »reševati duše«. Po drugi strani pa je želel v kakšnem »svetnem« poklicu sredi sveta pričevati za Boga.

Bog, kateremu je bil iz vsega srca predan, mu je izbral veliko težji poklic – poklic pričevanja z daritvijo njegovega življenja. Na sveti večer leta 1942 je odšel iz Ljubljane na božične počitnice proti domu. Božič je preživel pri prijatelju na Strugah, za novo leto pa je hotel iti domov k mami. Spotoma se je ustavil v Stični, kjer je za prvi petek opravil spoved in prejel sveto obhajilo. Od tam se je z vlakom odpeljal do Trebnjega.

Proti večeru je prisedel na voz, namenjen proti Mirni. Pred vasjo so voz ustavili partizani in prijeli Lojzeta. Zvečer so se izživljali s tem, da so ga kot krotko Božje jagnje mučili in ga nazadnje ubili. Skoraj dva meseca po njegovi smrti so otroci v gozdu ob potoku našli njegovo telo brez znakov razpadanja in ga pokrili s prvimi zvončki. 25. februarja 1943 so

njegovo izmučeno telo položili v grob v Šentrupertu. Pogreba se je udeležila ogromna množica, ki se je v svojem srcu Lojzetu zaupno priporočala s priprošnjo v živem prepričanju, da njihove molitve ne potrebuje, ker je že pri Bogu.

Ob koncu škofijskega postopka za beatifikacijo mučenca Lojzeta Grozdeta je bila 20. avgusta 1999 opravljena ekshumacija (izkop trupla) po strogo določenih cerkvenih predpisih. Strokovnjaka sodne medicine sta ob navzočnosti cerkvene komisije ugotovila identiteto Božjega služabnika in iz dobro ohranjenega skeleta ugotovila, da je umrl nasilne smrti. Njegovi ostanki so bili v dvojni krsti – cinkasti in leseni – znova položeni v isti grob na pokopališču v Šentrupertu. Trdno verujemo, da mladi mučenec Lojze Grozde že od dneva svojega pričevanja ljubezni do konca živi pri Bogu in prosi za nas.

Pripravila Marica

LITERARNI KOTIČEK

Molitve nekoč

V literarni kotiček smo dodali še stare molitve, ki ste se jih naučili od staršev, starih staršev, sorodnikov ... pa jih še nismo slišali ali pa so pozabljene. Zapišite jih in pošljite, z veseljem jih bomo objavili. Pripišite tudi, kdaj in kdo vas je molitev naučil.

Čuj, Marija, prošnjo vročo

Čuj, Marija, prošnjo vročo,
o, ne pusti me iz rok!
Moja mati mi ostani
sredi križev in nadlog.

Če zapro se mi vsa srca,
tvoje se mi ne zapre,
k tebi kličem, ti pomagaj,
mati, saj premoreš vse!

Vem, da ti ne boš pustila,
da se tvoj otrok izgubi,
mati, ti me boš rešila,
tvoja roka me drži.

Ti me čuvaj, ti me vodi,
v smrti mi ob strani stoj,
milo sodbo mi izprosi,
reši me, otrok sem tvoj.

Marijin mesec

Mesec maj je najlepši mesec pomladi, ves je v cvetju in zelenju. Že naši predniki so prepevali: Vse rož'ce po polju bom skupaj nabral in Tebi, Marija, za šmarnice dal ...

V maju so šmarnice po cerkvah, vsako leto je druga tematika, za najmlajše se še posebej potrudijo, da razumejo pomen šmarnic. Sedaj, v času epidemije, bo vse potekalo po naročilu nadškofa in nasvetov zdravnikov. Važen je namen in volja. Otroci naj imajo doma že pripravljen oltarček – rožic vendar ne manjka!

Mati Marija je 9. decembra 1989 očetu Špeliču v Medžugorju naročila: »Sin, ljubi moje in Sinovo Srce. Vabi in opozarjaj ljudi, naj se zatekajo po mojem Srcu v Sinovo srce, da bodo našli pravi mir, ki ga vsi tako potrebujete ...« Še je dodala: »Obnovite molitev na pozabljenem in zapuščenem kraju!« V mesecu januarju naslednje leto je sama prosila:

»Pojdite na Kurešček! Ostanite mi zvesti!« Na ruševinah so 10. februarja 1990 darovali sveto mašo. Oče Špelič je bil še diakon, še en duhovnik – skupaj je bilo zbranih 6 oseb. Po obhajilu je oče Špelič padel po tleh. Takrat mu je Marija prvič spregovorila: »Kraljica miru sem ... Na tem kraju obnovite molitev.« V videnju je pokazala traso, kje naj bo križev pot. Ob križevem potu je duhovnik Jožef Razinger prav opazoval očeta Špeliča, kako pade. To je sam opisal: kako je dvignjen nekaj sekund lebdel v zraku in padel po pobočju hriba in ostal nepoškodovan. Če berete knjigo Jožeta Razingerja: Že in še ne (izdala

Salezijanska založba Salve, cena 12 evrov), spoznate tega duhovnika, ko je bil še neverni Tomaž! A Marija je zmagala!

Tudi v DMM postavimo in okrasimo več oltarjev, da nas spominjajo na

našo skupno Mater Marijo.

Mnogi zdravi se odpravijo na romanje peš do Marijine cerkve. Konec meseca pa zapojemo Zbogom zdaj, Marija pravi ... za Vas bom prosila.

Stanovalka

Dedkove solze - nadaljevanje

Nekega popoldneva, ko sva šla v hosto pripravljat drva, sem opazil, da je večkrat naskrivaj pogledal v malho. »Dedek, da nimaš v malhi kakšne slivovke, ko tako zvesto segaš vanjo, aaaaa?«

»Ti prismoda mala, kaj ti pride na misel, saj dobro veš, da ne pijem!« se je branil. »Kaj pa tisto zjutraj v shrambi, dedek? Voda ne diši tako kakor tisti vonj, ki prihaja skozi vrata v kuhinjo,« sem se pošalil. »No, kako naj rečem, tisto je za zdravje in moč, potem pa ves dan nič,« je izdal skrivnost. »Že prav, dedek, saj ti

ne oporekam, da sva si le na čistem. Vendar še vedno ne vem, kaj imaš v malhi. No, povej, tako me zanima, da bom od same radovednosti počil,« se nisem pustil zapeljati. »Eh, le kaj bi imel, nnič. Vanjo segam kar tako, iz navade. Ej, ti moj prebrisanček, prav nobena stvar ti ne uide. Ali spremljaš prav vsako mojo kretnjo? Rajši malo pohitiva, hladno postaja pa še tema naju bo ujela,« mi je ponujal prazen odgovor in se naslanjal na ročaj sekire.

»Dedek, nekje sem slišal, da kdor laže, tudi krade. Mar to velja tudi zate? Mislím, da večjega poštenjaka, kakor si ti, ni. Zato vem, da mi boš povedal resnico. A ne, dedek, da boš?« »No, ko že tako sitnariš, ti bom pa povedal. S seboj vedno nosim sliko tvoje babice. Ne morem je pozabiti in ne preboleti. Ko mi misli poletijo k njej, pogledam sliko in sem nekako pomirjen. Veš, Žiga, brez tebe bi težko preživel. Ti mi daješ tisto oporo kakor nekoč babica – nepopustljivo živahnost in nepozaben nasmeh. To si gotovo podedoval po njej,« je končno odprl svoje srce. Stopil sem do njega, ga objel in stiskal z vso močjo k sebi. Začutil sem tudi njegove roke, da so polzele po mojem hrbtu in me trepljale. Nič nisva govorila, slišal sem le smrkanje. »Dedek, ali jokaš?« »Tokrat pa

ne,« se je zasmel, čeprav sem v njegovem glasu čutil bolečino. »No, morda mi je ušla kakšna solza,« je le priznal. Prijel me je za roko in brž sva odšla proti domu. Noč je že dodobra legla na travnike, po katerih sva hitela proti vasi. Po hišah so se že prižgale prve luči.

Zime kar ni hotelo biti konec. Pa mi je bilo tudi čisto vseeno. Čez dan sva se ukvarjala z drobnico in izdelovala lesene kmečke koše, košare in cajne, ki sva jih potem spomladi prodajala po bližnjem pogorju. Ob večerih pa sva dolgo v noč stresala neumnosti in se pogovarjala, dokler nisva utrujena od besed zaspala.

Rad sem poslušal pripovedovanje o vragolijah iz njegovega otroštva in fantovskih let, pripovedi o življenju z babico na hribovski kmetiji, kamor se je primožila iz bližnjega mesta, pa o mlinu, v katerem je včasih strašilo. Bilo je zanimivo in prijetno. Brez tega ni minil niti en samcat večer. Uf, kako sem vzljubil dedka, odkar sem bil pri njem! In on mene, čeprav mi tega ni preveč kazal. Bil pa je rad v moji bližini in tudi ozmerjal me že dolgo ni.

Končno je prišla pomlad tudi v našo reber. Zlato sonce, modro nebo in tople sapice so ovile naše malo kraljestvo in slišalo se je prvo žvrgolenje ptic. Zadaj za lesenim mlinom so pokukali na plan prvi zvončki in potoček, ki je poganjal mlinsko kolo, je začel glasno žuboreti.

»Vidiš, Žiga, to so prva znamenja, da nas zima zapušča,« je z zadovoljnim glasom dejal dedek in nadaljeval: »Dolga in mrzla je bila. Še dobro, da si bil ti ob meni, drugače bi se mi od žalosti in samote strlo srce.«

Se nadaljuje

LEDVICA

Pridem v sobo, kjer je ležala ga. M. Imela je na obisku svojega moža, ki jo je pogosto obiskoval. Vedno ji je dajal vso svojo pozornost. Hranil jo je s prilagojenimi priboljški, kot so sadne kaše in sveže stisnjen sadni sok. Držal jo je za roke in ji pripovedoval, s čim se je ukvarjal prejšnje dni, ko ga ni bilo pri njej. Gospa je že lep čas v precej hudi demenci. Ne govori več. Občasno pa zamrmra kašno nerazumljivo besedo. Vendar se je njen mož obnašal maksimalno potrpežljivo. Vedel se je, kot da bi ga popolnoma vse razumela. Ona se je na njega čustveno odzivala. Med bivanjem naših varovancev in ob obiskovanju njihovih svojcev pa se

tudi med nami, s časom, tkejo niti medsebojnega zaupanja, razumevanja, sprejemanja, spoštovanja ... Današnji dan ni bil izjema. Pozdravila sem gospoda in takoj ugotovila, da je nekaj narobe z njegovim počutjem. Bil je zelo spremenjen, shujšan in bled ter očitno izčrpan. Potožil je o slabem počutju. Rekel je: »Ravnokar razlagam M., da me mogoče nekaj časa ne bo k njej.« Previdno sem poskušala omiliti dejstvo. Omenila sem, da je spomladanski čas in da nas vse po malem daje spomladanska utrujenost. »Dobro bi bilo kašne vitamine jemati,« sem dodala. »V mojem primeru bodo vitamini premalo za to težavo, ki mene muči,« je odgovoril. »Nekaj je narobe z ledvicami. Vendar zdravniki še niso prepričani, za kaj gre.« Medtem je svojo ženo držal za roke. Ko je govoril o svojih zdravstvenih težavah, je gospa postala vidno nemirna. Nadaljeval je: »Lahko se zgodi, da zgubim ledvico in bom potreboval darovalca.« Ga. je nenadoma čisto razločno rekla: »A ti jaz dam?« Potem je spet nekaj mrmrala v svojem nemiru. Utihnila sva v začudenju. Gospod se je obrnil k svoji ženi, jo nežno pobožal po licih ter dejal: »Ne skrbi, M., vse bo v redu in kmalu te spet obiščem.« Prizor je bil nadvse ganljiv. Zavedajoč se, da s svojo besedo ne bom spremenila dejstva, sem pokimala v slovo in odšla svojo pot.

Iz sestrinega dnevnika

SPOMINSKE DROBTINICE

Zahvala osebju Doma Marije in Marte Logatec

V noči na sredo se je od zemeljskega življenja v miru poslovil naš ljubljeni oče, dedek, tast, stric, bratranec in prijatelj **JANEZ JAVORNIK** (28. 7. 1938–7. 4. 2021) iz Praproč pri Grosupljem. Bil je delaven, pošten, dober in skrben oče ter dedek. Praznina, ki je ostala, je boleča. S toplim nasmehom je vedno znova ogrel naša srca. Zelo ga bomo pogrešali. Ostajajo pa lepi spomini. Zdravstveno stanje se mu je v začetku leta 2020 začelo tako močno krhati, da svojci nismo zmogli

več v polnosti skrbeti zanj. V Dom Marije in Marte je bil oče Janez sprejet 7. februarja 2020. Otroci smo ga pogosto obiskovali. Žal pa je bilo leto 2020 zaznamovano z epidemijo Covid-19, ki je spremenila način življenja. Hvaležni smo vam za vsak osebni stik z očetom, za vsako minuto, ki smo jo lahko preživeli z njim v Domu, za možnost video klicev, preko katerih smo mu vlivali upanje, veselje, moč in pogum. Zadnji mesec je bil še posebej težak zanj. Bil je prepeljan v bolnišnico, a od takrat si ni opomogel. Zadnje letošnje velikonočne praznike je preživel v Domu, kjer ste z veliko potrpežljivostjo skrbeli zanj vse do njegove zadnje minute življenja.

Iskreno se zahvaljujemo celotnemu osebju Doma Marije in Marte Logatec za prijaznost, skrb in nego v zadnjem letu njegovega življenja. Hvala g. župniku Janezu Komparetu za duhovno oskrbo očeta v času bivanja v Domu, hvala tudi duhovniku Rafaelu Andrzej Kędzierskemu za opravljeno bolniško maziljenje. Hvala gospema Leonidi Župančič in Mateji Seliškar za organizacijo obiskov očeta v Domu, obvestila svojcem, nepozabne besede utehe in možnost zadnjega slovesa z očetom v Domu. Nenazadnje se zahvaljujemo tudi celotni zdravstveni ekipi ZD Logatec, ki mu je lajšala bolečine in zanj skrbela.

Naj vas Bog varuje in spremlja še naprej, saj opravljate res požrtvovalno in čuteče delo, za katerega smo vam iz srca hvaležni.

Hvaležni otroci: sin Janko ter hčerke Marta, Mihela in Maja z družinami

Zvonko O.

Ko prideš skozi vrata oddelka Marije, te običajno pozdravi g. Zvonko. Vedno vpraša: »Kako si kaj?« V hiši je stanovalec že šest let. Pravi, da se tukaj dobro počuti.

Če si vzameš minutko časa za njega, zelo rad poklepeta. Pove, kaj je novega pri hiši, kaj se je zanimivega zgodilo. Varovanke ga včasih prosijo za kašno uslugo, ki jo lahko opravi. Prinese kozarec čaja ali vode. Skuha kavo na avtomatu. Tudi rad koga pocrklja, tako da mu on plača kavo. Z zaposlenimi in sostanovalci se rad pošali, vendar

so šale vedno spoštljive. Tudi nekateri svojci imajo njegovo telefonsko številko in se slišijo, da dobijo kakšne informacije ali usluge. Rad upošteva hišna pravila. Marsikomu bi bilo zelo dolgočasno brez njegove prisotnosti.

Opazovalka

Presenečenje

Vedno, ko pridem v sobo ge. Ane Zakotnik, me znova preseneti z recitacijo pesmice. S tem mi izvabi nasmeh na obraz in polepša dan. Če bi organizirali tekmovanje, kdo zna več pesmic na pamet, bi gotovo zmagala. Danes mi je povedala tole:

Krava v senci ruče (reče) mu,
jaz bi rada šla domov.
Mene tele čaka v hlevu,
a predolgo je za drevi.
Volek modro govori:
Naj še tele potrpi.
Da pastirček, ruri-ro,
na rog zatrobi naj glasno.
Krava v senci ruče (reče) mu.

Opazovalka

Operacija očesa

Pri 24. letih se mi je naredila bula na levem očesu. Bila je velika in modre barve. Zelo me je bolelo. Šla sem k zdravniku. Ta me je napotil v bolnišnico. Bila sem sprejeta na očesno kliniko. V sobi je bilo dvanajst postelj. Vse zasedene. Gospe, ki so ležale, so imele različne težave z očmi. Takrat se ni govorilo o tumorjih. Mene so obsevali. Stanje se ni izboljšalo.

Nekega dne mi je zdravnik na viziti rekel: »Ali vas operiramo in boste brez očesa ali pa umrete.« Zelo me je prizadelo. Tulila sem in se premetavala po postelji. Bolniška sestra me je tolažila. Rekla je: »Če bi bila jaz na vašem mestu, bi se takoj odločila za operacijo.« Hitro so me operirali. Po operaciji sem oslabela in dobila pljučnico. Nisem mogla

jesti. Dobila sem transfuzijo in infuzijo. Trajalo je več kot teden. Ne spomnim se, da bi lahko pila. Zdravili so me z injekcijami. Mogla bi jih dobit 130. Vsak dan tri. Vendar jih nisem dobila. Zdelo se mi je, da mi jih je dajala vedno ista oseba. Na svečnico je v sobo prišla druga oseba. Pripravila se je, da mi da injekcijo. Ko je videla mesto, kamor bi morala vbosti, mi je rekla: »Pokažite mi, kje vas najmanj boli, saj ste že čisto popikani.« Z roko sem pokazala del telesa, kjer me je najmanj bolelo. Dala mi je injekcijo, se obrnila in zapustila sobo. Začutila sem, da se mi je celo telo naglo skrčilo. Sklenila sem roke in zaklicala: »Marija, pomagaj!« Kaj je bilo potem, se nisem več zavedala.

Gospa Pavla Bizjak iz Postojne, ki je ležala v postelji zraven moje, je poklicala na pomoč. Po treh urah za tem sem počasi prihajala k sebi. Na zapestju sem čutila, da mi nekdo tiplje srčni utrip. Slišala sem reči: »Počasi prihaja k sebi.« Odprla sem oči in videla polno zdravstvenega osebja okoli postelje. Zdelo se mi je, da sem že slišala zvonove in mislila, da me nesejo ... Ko sem prišla do glasu, sem začela kričati: Boris, Boris ... klicala sem tudi mamo in ata ...

Naslednji dan me je sestra vprašala: »Kdo je Boris?« »Moj osem mesecev star sin,« sem odgovorila. Sestra mi je še rekla: »Ali veste, da bi včeraj ob treh umrli, če ne bi soseda takoj klicala pomoč?« Gospo Pavlo sem pozneje obiskala na njenem domu. Gospa Pavla je rekla: »Klicali ste Marijo in vam je pomagala.«

Po tem mi niso več dajali injekcij. Zdravili so me s kapsulami. Naročili so mi, naj takoj pokličem, če mi bo slabo. Domači so prihajali na obisk. Težko so prenašali moje stanje. Bili so redkobesedni, samo zmajevali so z glavo.

Počasi so me postavili na noge. Moja teža je znašala 43 kg. Bilo je zelo težko narediti prve korake. V bistvu so me nesli. Le malo sem se opirala na noge. To me je popolnoma utrudilo, da sem bila čisto premočena. Zelo, zelo počasi sem pridobivala na moči. V kotu sobe je

stala zidana zelena peč. Ker je bil zimski čas, smo me, ki smo ležale v sobi, hodile nakladat na ogenj. Tista, ki je zmogla to opravilo. Boris je bil pri moji mami. Ko sem se vrnila domov iz bolnišnice, sem imela obvezano glavo. Sin se me je bal. Mama mi je zelo veliko pomagala. Medicinska sestra mi je prevezovala rano. To je bilo zelo neprijetno in boleče. Morala je potegniti trak iz očesne vdolbine. Zelo je zbolelo. Rekla je: »Zakričite, ko bo hudo.« Zdržala sem. Ostala sem tiho. Ko se je rana zacelila, so mi namestili protezo namesto očesa. Doktor Rakuš me je hitro poslal delat, medtem ko so drugi rekli, da bi morala biti še doma. Tako sem živela naprej. Rodila sem še pet otrok. Vsako leto sem hodila na Brezje zahvaljevat se Mariji, da sem preživela. Sedaj me otroci obiskujejo. Boris je bil pri meni za Veliko noč. Trenutno ne morem na Brezje. Kipec Marije pa je z menoj v sobi, me tolaži in mi daje upanje.

Ana Tomažin

Meni pa je dobro, da sem blizu Tebe, moj Bog.

Ps 73,28

Marija Istenič

Franc Istenič

Blagor vam, ker ste se že tukaj veselili srečne večnosti.

RAZVEDRILO

Pridelki iz domačega vrta?

Povežimo pridelke z ustreznim mesecem in nato pobarvajmo pomladne mesece z zeleno, poletne z rumeno, jesenske z rjavo in zimske mesece z modro barvo.

PRIDELKI
oljke
jagode
šparglji
mandarine
grozdje
artičoke
kaki
korenček
regrat
radič
mlad krompir
češnje

MESEC
januar
februar
marec
april
maj
junij
julij
avgust
september
oktober
november
december

SMEJALNICA

Mirko pride z babico na govorilne ure v šolo. Razredničarka se čudi: »Kje pa imaš mamo in očka? A sta zbolela?« Mirko: »Babica je edina v družini, ki slabo sliši.«

Mama prinese Janezu sir, a ta se je pritožil: »Mami, ta sir ima pa same luknje!« Mama ga pomiri in mu svetuje: »Janezek, sir pojej, luknje pa pusti.«

Učitelj sprašuje učence: »Kako toplota in mraz vplivata na raztezanje in krčenje?« Janezek odgovori: »Poleti, ko je toplo, so dnevi daljši, pozimi, ko je mraz, pa so dnevi krajši.«

D. K.

Izdaja Dom Marije in Marte Logatec. Ureja Leonida Župančič.